

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

Prilog 3. OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA

ISKAZ O PROCJENI UČINKA PROPISA ZA PRIJEDLOG ZAKONA O HUMANITARNOJ POMOĆI

Zagreb, 11. veljače 2015.

1. PROBLEM

Nakon dvije i pol godine primjene Zakona o humanitarnoj pomoći („Narodne novine“ br. 128/10), krajem 2013. godine proveden je širi konzultativni proces vezan uz provedbu navedenog Zakona. U tu su svrhu zatražena očitovanja ureda državne uprave u županijama, nadležnima za provedbu Zakona u prvom stupnju, u vezi dosadašnjih iskustava u primjeni Zakona, a uz urede državne uprave u županijama, u proces konzultacija su uključeni i: Ministarstvo financija, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, HAKOM i udruge koje se bave prikupljanjem i pružanjem humanitarne pomoći. Također, u cilju pripreme analitičke podloge iz koje bi bila razvidna postignuća primjene Zakona, ali i istaknute slabosti koje je potrebno otkloniti, Ministarstvo je izradilo i u siječnju 2014. godine nadležnim uredima poslalo Upitnik za prikupljanje podataka o učincima provedbe Zakona o humanitarnoj pomoći u razdoblju od 1. srpnja 2011. - 31. prosinca 2013. godine. Analizom i obradom podataka prikupljenih putem Upitnika utvrđeno je sljedeće:

- Izdano je ukupno 268 rješenja za tzv. **„stalno“ prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći**, od čega je 26 rješenja izdano u 2011. godini, 176 rješenja u 2012. godini, a 66 rješenja u 2013. godini. Neprofitne pravne osobe koje imaju ovakvo rješenje ostvaruju pravo na određene carinske i porezne olakšice propisane Zakonom te mogu organizirati neograničen broj humanitarnih akcija, bez ishoda dodatnog rješenja za pojedinu humanitarnu akciju i bez obveze dostavljanja izvješća nakon svake provedene humanitarne akcije. Izvješće o svim svojim aktivnostima vezanim uz prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći dostavljaju jednom godišnje. Iskustva ureda državne uprave su pokazala da je velik broj organizacija kojima je izdano ovakvo rješenje neaktivno ili tek povremeno aktivno u prikupljanju i pružanju humanitarne pomoći, što je u suprotnosti s idejom rješenja za tzv. „stalno“ prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći.
- **Povremeno prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći** kao jednokratno prikupljanje humanitarne pomoći, a koje se može provesti jednom godišnje u trajanju do 60 dana, u navedenom je razdoblju bilo slabo zastupljeno - izdano je tek 17 prethodnih suglasnosti za njegovo organiziranje i provođenje.
- Izdano je 430 prethodnih suglasnosti (u obliku upravnog rješenja) za organiziranje **humanitarnih akcija**, od čega je 48 suglasnosti izdano u 2011. godini, 132 u 2012. godini, a 250 suglasnosti u 2013. godini. Humanitarne akcije su u navedenom razdoblju najčešće

organizirane od strane neprofitnih pravnih osoba (njih 335), potom od strane fizičkih osoba (njih 59), a najrjeđe su organizirane od strane profitnih pravnih osoba (njih 36). Humanitarne akcije se sukladno trenutnom zakonskom rješenju mogu organizirati najviše tri puta godišnje u trajanju svake pojedine akcije do 30 dana, a organizatori humanitarne akcije su dužni dostaviti nadležnom uredu izvješće nakon svake provedene humanitarne akcije.

Navedeni podaci pokazuju da broj organiziranih humanitarnih akcija progresivno raste iz godine u godinu, kao i da postoji iznimno značajan broj neprofitnih pravnih osoba koje imaju rješenje za tzv. „stalno“ prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći, što uključuje i moguće provođenje humanitarnih akcija bez dodatnih mehanizama kontrole prikupljanja i distribucije pomoći prikupljene u svakoj takvoj humanitarnoj akciji.

- **Vrijednost ukupno prikupljene humanitarne pomoći**, u navedenom razdoblju, iznosila je 156.412.992,66 kn (materijalna pomoć = 56.648.919,45 kn, a financijska pomoć = 99.764.073,21 kn), dok je vrijednost ukupno pružene humanitarne pomoći u istom razdoblju iznosila 135.660.749,70 kn (materijalna pomoć = 64.499.573,31 kn, a financijska pomoć = 71.161.175,39 kn).

Iz tablice u nastavku, vidljivo je da je vrijednost ukupno prikupljene i pružene humanitarne pomoći iz godine u godinu progresivno rasla. Ukupno je zabilježeno 325.408 korisnika humanitarne pomoći, pri čemu su najzastupljenija kategorija korisnika humanitarne pomoći odrasle osobe (230.335), potom slijede djeca (42.927), starije i nemoćne osobe (29.138), obitelji (22.180), ustanove (440) i udruge (388).

Vrijednost humanitarne pomoći u HRK	Godina		
	2011.	2012.	2013.
Prikupljena pomoć	8.011.299,84	60.971.304,51	86.866.294,60
Pružena pomoć	7.986.140,69	56.826.295,13	70.147.196,88

Tijekom gore navedenog konzultativnog procesa pokazalo se da su glavni problemi vezani za implementaciju Zakona u praksi sljedeći:

- praćenje tijeka novca prikupljenog u organiziranim humanitarnim akcijama, kako u dijelu koji se odnosi na trošenje sredstava po završetku same akcije, tako i u dijelu koji se odnosi na postupanje s preostalim sredstvima prikupljenim u određenoj humanitarnoj akciji, primjerice, u slučaju smrti krajnjeg korisnika;
- progresivan rast broja humanitarnih akcija, od kojih jedan dio nije organiziran u skladu s važećim Zakonom, kao i problemi vezani uz korištenje telefonskih brojeva s posebnom namjenom, za prikupljanje financijskih sredstava;
- nepostojanje zakonskih odredbi koje bi osigurale transparentnost u iznimno učestalim načinima prikupljanja humanitarne pomoći poput npr. prikupljanja pomoći putem kutijica postavljenih na javnim mjestima, prikupljanja pomoći na štandovima, korištenje telefonskih brojeva za prikupljanje humanitarne pomoći i sl.;
- teškoće koje se javljaju u situacijama organizacije i provedbe inspekcijskog nadzora nad radom pravnih i fizičkih osoba koje se bave prikupljanjem i pružanjem humanitarne pomoći, odnosno organiziranjem humanitarnih akcija.

2. CILJEVI

Slijedom rezultata provedenih konzultacija, Ministarstvo socijalne politike i mladih osnovalo je Radnu skupinu sastavljenu od relevantnih dionika za ovo područje koja je započela s izradom novog Zakona o humanitarnoj pomoći čiji će cilj biti osiguravanje veće transparentnosti u prikupljanju, pružanju i korištenju humanitarne pomoći, te osigurati dodatnu zaštitu građana koji sudjeluju u humanitarnim akcijama.

3. MOGUĆE OPCIJE

[Click here to enter text.](#)

3.1. OPCIJA 1. - ne poduzimati ništa (nenormativno rješenje)

Opcija 1. „ne poduzimati ništa“ imala bi za posljedicu održavanje postojećeg stanja i gomilanje problema koji su detektirani u primjeni postojećeg zakonskog rješenja, što bi u konačnici moglo dovesti do gubitka povjerenja građana u vrijednosti, ciljeve i namjere organizacija koji se bave prikupljanjem i pružanjem humanitarne pomoći za građane u potrebi.

3.2. OPCIJA 2. – (nenormativno rješenje)

Opcija 2. odnosno pokušaj rješavanja problema bez intervencija u zakonodavstvo, kroz razne upute, edukacije i kampanje, riješio bi tek jedan manji dio detektiranih problema, no ne i one najvažnije. Također, takvo rješenje ne pruža dovoljno čvrsto uporište kao ni instrumente za djelovanje ureda državne uprave u željenom smjeru.

3.3. OPCIJA 3. - (normativno rješenje)

Normativno rješenje u vidu izmjena i dopuna postojećeg Zakona o humanitarnoj pomoći nije prikladno s obzirom da je zbog broja detektiranih problema potrebno učiniti sveobuhvatniju izmjenu zakonskog okvira. Također, u primjeni Zakona, potreba uspoređivanja temeljnog Zakona i njegovih izmjena i dopuna otežala bi građanima informiranje o pitanjima koja se ovim Zakonom reguliraju.

3.4. OPCIJA 4. - (normativno rješenje)

Donošenje novog Zakona o humanitarnoj pomoći i pripadajućih podzakonskih propisa otvara mogućnosti za sustavan pristup rješavanju svih detektiranih problema i pitanja u konzultativnom procesu, kao i pitanja koja će se još eventualno pojaviti tijekom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.

4. USPOREDBA OPCIJA

[Click here to enter text.](#)

Opcije	Koristi	Troškovi
Opcija 1: ne poduzimati ništa	Nema ih	Ne postoje
Opcija 2: (nenormativno rješenje)	Pomaci su vrlo mali i odnose se na eventualno ujednačavanje prakse svih ureda državne uprave u provedbi upravnih postupaka vezanih uz Zakon o humanitarnoj pomoći te na	Troškovi u državnom proračunu vezani uz provođenje javnih kampanja i drugih oblika informiranja građana.

	povećanje informiranosti građana o Zakonu o humanitarnoj pomoći i njegovoj primjeni, no ne omogućuju rješavanje krucijalnih detektiranih problema.	
Opcija 3: (normativno rješenje)	Ova opcija nudi mogućnost za uklanjanje detektiranih problema, no proceduralno je kompliciranija i nesvrhovita, a istovremeno otežava kasnije građanima informiranje o sadržaju Zakona.	Ovo rješenje ne zahtijeva dodatna financijska sredstva u Državnom proračunu.
Opcija 4: (normativno rješenje)	Izrada novog Zakona o humanitarnoj pomoći i pripadajućih podzakonskih propisa otvara mogućnosti za sustavan pristup rješavanju svih detektiranih problema i pitanja te stvara platformu za lakšu primjenu i informiranje.	Ovo rješenje ne zahtijeva dodatna financijska sredstva u Državnom proračunu.

UPUTA: Ovaj dio Iskaza popunjava se pri ažuriranju Nacrta prijedloga Iskaza, a nakon provedenog savjetovanja i ponovo se ažurira nakon javne rasprave kod Izrade Prijedloga Iskaza.

5. SAVJETOVANJE

Ministarstvo socijalne politike i mladih provelo je savjetovanje s javnošću i zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga Iskaza o procjeni učinaka Zakona o humanitarnoj pomoći, putem internetske stranice Ministarstva u trajanju od trideset (30) dana, i to u razdoblju od 7. listopada do 7. studenoga 2014. godine.

Tijekom procesa savjetovanja s javnošću i zainteresiranom javnošću organiziran je i okrugli stol vezano uz izradu Nacrta prijedloga Zakona o humanitarnoj pomoći, koji je održana 05. studenoga 2014. godine u Ministarstvu socijalne politike i mladih.

Na Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinaka Zakona o humanitarnoj pomoći zaprimljeno je ukupno 8 očitovanja nadležnih tijela, od kojih 6 nije imalo primjedbi na teze, dok su dva tijela dostavila svoja mišljenja.

Od Ministarstva uprave zaprimljeni su prijedlozi vezano uz jasnije definiranje humanitarne pomoći, te jasnije razlike između pružatelja pomoći, što je već predviđeno u nacrtu prijedloga novog Zakona. Od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta zaprimljen je prijedlog da povremeno prikupljanje i pružanja humanitarne pomoći i nadalje ostane jedan od mogućih oblika prikupljanja pomoći, što nije prihvaćeno jer se navedeni oblik prikupljanja i pružanja humanitarne pomoći u dosadašnjem razdoblju primjene Zakona o humanitarnoj pomoći („Narodne novine“ br. 128/10) nije pokazao svrhovitim.

Dodatno, zaprimljena je i primjedba grupe zaklada na čelu s Regionalnom zakladom za lokalni

razvoj Zamah iz Zagreba. Primjedba navedene grupe o potrebi izdvajanja zaklada od primjene Zakona o humanitarnoj pomoći, kao zasebne kategorije s obzirom na definiciju zaklade u Zakonu o zakladama i fondacijama, je djelomično prihvaćena.

Nadalje, u razdoblju od 24. prosinca 2014. do 24. siječnja 2015. godine održano je savjetovanje sa javnošću i zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga Zakona koji je, zajedno s popratnim materijalima, objavljen na internetskim stranicama Ministarstva socijalne politike i mladih. Također, za vrijeme trajanja savjetovanja održan je i okrugli stol na koji su pozvani predstavnici nadležnih ministarstava, ureda državne uprave u županijama, članovi radne skupine za izradu zakona te predstavnici organizacija civilnog društva.

Mišljenja, primjedbe i prijedlozi u pisanom obliku zaprimljeni su tijekom savjetovanja od Ureda pučke pravobraniteljice, Ureda državne uprave Osječko-baranjske županije, Grada Zagreba - Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom. Dio primjedbi je prihvaćen odnosno djelomično prihvaćen dok jedan dio primjedbi nije prihvaćen. Primjedbe i prijedlozi zainteresirane javnosti te obrazloženja predlagatelja o prihvaćanju/neprihvaćanju istih objavljena su na internetskoj stranici Ministarstva socijalne politike i mladih.

6. PREPORUČENA OPCIJA

Donošenje novog Zakona o humanitarnoj pomoći i pripadajućih podzakonskih propisa otvara mogućnosti za sustavan pristup rješavanju svih detektiranih problema i pitanja nastalih tijekom provedbe trenutno važećeg Zakona.

7. PRAĆENJE PROVEDBE I EVALUACIJA

Uredi državne uprave i nadležna ministarstva kontinuirano će provoditi i pratiti primjenu Zakona.

8. PRILOZI

Nacrt prijedloga Zakona o humanitarnoj pomoći.

